

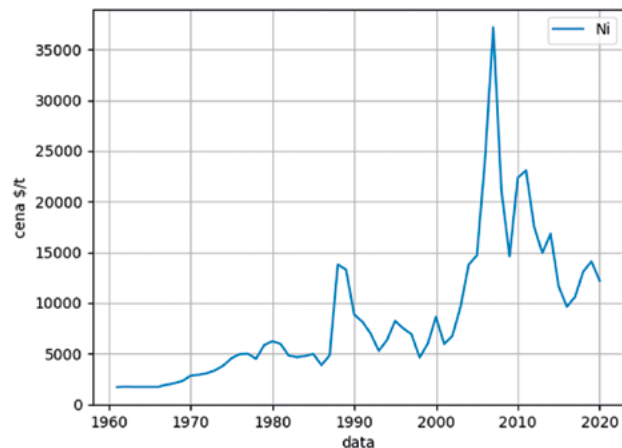
ZŁOŻA WINDARRA (AUSTRALIA ZACHODNIA) I POSEIDON NICKEL LIMITED – PRZYKŁAD RYZYKOWNEJ GRY SPEKULACYJNEJ NA ZŁOŻU NIKLU

Wojciech KACZAN

*bańka spekulacyjna Poseidon, giełda,
ekonomia, górnictwo, poszukiwanie surowców mineralnych,
Australia, Windarra*

Ryzyko inwestycyjne związane z działalnością górniczą jest znaczące w porównaniu do wielu innych branż. Poszukiwanie surowców, jako nieodłączny etap działalności przedgórnicy, jest również wyjątkowo ryzykowne. Historia spółek poszukiwawczych niejednokrotnie kończy się negatywnym wynikiem, często powodującym pęknięcie giełdowej bańki spekulacyjnej. Terminem tym określane jest zjawisko, kiedy wartość giełdowa spółki w pierwszej fazie wzrasta do wysokich poziomów. Jest ono często wynikiem zbyt optymistycznych nastrojów inwestorów, którzy prawdopodobnie bazują na niepewnych informacjach. Jest to mechanizm samonapędzający się, bez racjonalnych powodów (aczkolwiek niektórzy ekonomiści wskazują, że jest to zjawisko w pełni racjonalne). Ostatnia faza bańki spekulacyjnej charakteryzuje się szybkim spadkiem cen aktywów (Czerniak, 2020). Opisywana w artykule bańka Poseidon (ang. Poseidon bubble) stała się jednym z najczęściej przytaczanych przykładów tego zjawiska w historii.

Lata 1960–1970 wiązały się z rosnącym popytem na nikiel oraz idącym za tym wzrostem jego ceny (ryc. 1). Obecnie znaczenie niklu jest kojarzone głównie z jego zastosowaniem w produkcji baterii. Jego wykorzystanie wiąże się jednak w znaczącej mierze z przemysłem zbrojeniowym – jako uszlachetnicza do stali.

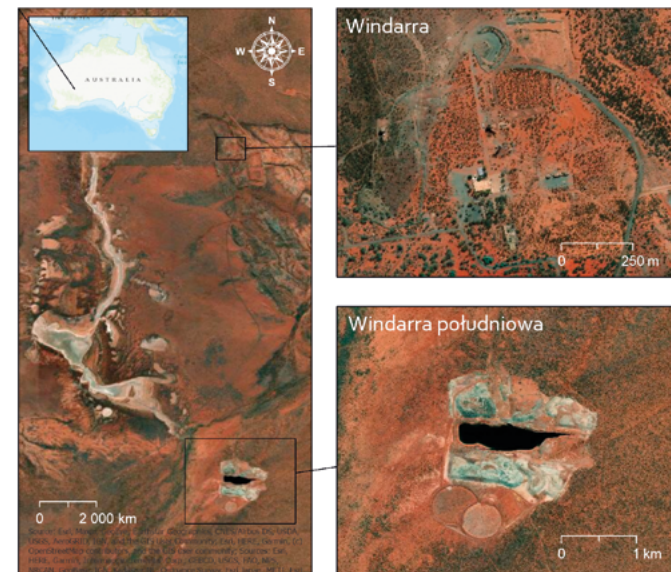

Ryc. 1. Cena niklu (na podstawie USGS, 2015)

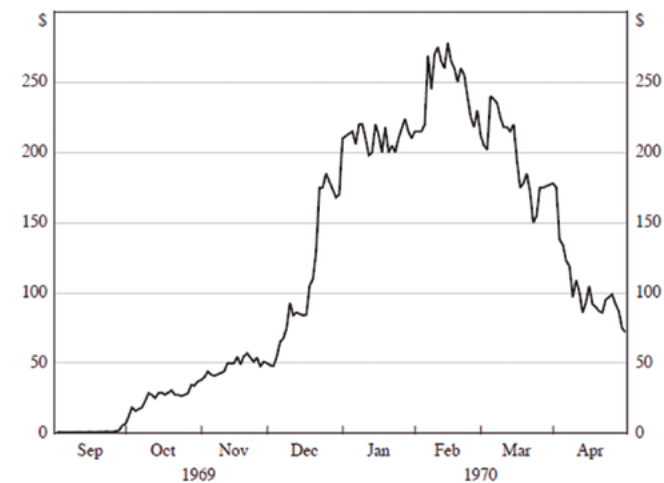
Nie inaczej było w przypadku wzrostu cen w latach 60-tych XX w. (ryc. 1), wynikał on w znacznym stopniu z trwającej wojny w Wietnamie (1955–1975). Na fali wzrostu popytu na nikiel, ale także popularności Australii jako państwa bogatego w surowce mineralne swoją działalność rozwinęła spółka Poseidon Nickel Limited (Simon, 2003; Kordula, 2011). W trakcie wierceń poszukiwawczych w roku 1969 na terenie południowej Windarry (zachodnia Australia) natrafiono na rudę zawierającą nawet 3,56% niklu oraz 0,55% miedzi (ryc. 2). Złóża Windarra zostały określone jako należące do typu ultramaficznego, wulkanicznego, związane z perydotytami (Marston, 1981).

Wyniki pierwszych wierceń spowodowały niezwykle optymistyczny wzrost cen akcji spółki Poseidon NL z poziomu 0,80\$ do 280\$, w zaledwie pięć miesięcy (Mindat, 2020; ryc. 3). W 1970 r. spółka była wyceniana na 700 mln dolarów, co stanowiło jedną trzecią ówczesnej wartości australijskiego giganta górniczego – BHP (Simon, 2003).

Większość założeń poczynionych względem projektu górniczego w Windarra okazało się błędnych – zawartość niklu była niższa od oczekiwanej, cena tego metalu była niższa od zakładanej, a koszty przerobu okazały się wyższe. Dynamiczny spadek cen akcji rozpoczął się na początku 1970 roku (Simon, 2003).

Ryc. 2. Lokalizacja złóż Windarra (opracowano przy wykorzystaniu ESRI, 2020)

Ryc. 3. Ceny akcji spółki Poseidon (Simon, 2003)

Mimo trudności giełdowych, kopalnia zaczęła swoją pracę w 1974 roku, prowadząc eksploatację jednocześnie metodą podziemną i odkrywkową. Jednak w roku 1976 Poseidon NL przestał być notowany na giełdzie. Kopalnia została przejęta przez Western Mining Corporation. Aktywność górnicza w obrębie Windarra południowej została zakończona w roku 1991, kopalnia Windarra została natomiast zamknięta w roku 1994 (Poseidon Nickel Limited, 2020). Co ciekawe w tym miejscu nie kończy się wspólna historia Poseidon NL i złóż Windarra. W roku 2006 rozpoczęły się prace odwadniające i przygotowujące kopalnię Windarra do ponownego otwarcia, przedsięwzięte przez Niagara Mining Brand. W roku 2007 spółka zmieniła swoją nazwę na Poseidon Nickel Limited. Jednocześnie prowadzone były prace poszukiwawcze, w wyniku których oceniono zasoby niklu w Windarra i Windarra Południowa oraz w nowym złożu Cerberus, łączącym między nimi (Poseidon Nickel Limited, 2020). Łatwo zrozumieć ponowne zainteresowanie niklem z Windarra, biorąc pod uwagę cenę tego metalu w latach 2005–2009 (ryc. 1). Obecnie Poseidon Nickel prowadzi dalsze prace eksploracyjne, mające na celu powiększanie zasobów niklu.

Opisana historia jest nie tylko przykładem gry giełdowej oraz możliwego powstania nieprzewidywalnej w skutkach bańki spekulacyjnej, ale także ukazuje zmienny charakter działalności górniczej. Jak pokazuje historia Windarra kopalnie są otwierane oraz zamykane ze różnicowych powodów. Dawne pola górnicze, stwarzające pozory zamkniętych, nieczynnych, ponownie zagospodarowanych (na inne cele), mogą bardzo szybko ponownie stać się obiektem zainteresowania inwestorów w obliczu m.in. wzrostu zapotrzebowania na dane surowce.

Literatura

- CZERNIAK A., 2020. *Co to jest bańka spekulacyjna?* Gazeta SGH (dostęp: <https://gazeta.sgh.waw.pl/?q=po-prostu-ekonomia/co-jest-banka-spekulacyjna>, wrzesień 2020).
- ESRI, 2009. *World imagery with labels* (dostęp: <http://www.arcgis.com/home/item.html?id=10df2279f9684e4a9f6a7f08febac2a9>, wrzesień 2020).
- KORDULA P., 2011. *Bańki spekulacyjne – czy historia lubi się powtarzać?* Zesz. Nauk. 2 Studentów i Doktorantów Wydz. Ekon. UMCS, Lublin, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

- MARSTON R.J., GROVES D.I., HUDSON D.R., ROSS J.R., 1981. *Nickel sulfide deposits in Western Australia: A review*. *Economic Geol.*, 76: 1330–1363.
- MINDAT, 2020. Ogólnodostępna baza danych (dostęp: <https://www.mindat.org/loc-26545.html>, wrzesień 2020).
- SIMON J., 2003. *Three Australian Asset-price Bubbles*. Proceedings of a Conference Asset Prices and Monetary Policy. Economic Group Reserve Bank of Australia. Kirribilli.
- POSEIDON NICKEL LIMITED, 2020. Strona internetowa spółki Poseidon Nickel Limited (dostęp: <http://poseidon-nickel.com.au/>, wrzesień 2020).
- USGS, 2015. *Historical Statistics for Mineral and Material Commodities in the United States*. (dostęp: <https://www.usgs.gov/centers/nmic/historical-statistics-mineral-and-material-commodities-united-states#nickel>, wrzesień 2020).

WINDARRA DEPOSIT (WESTERN AUSTRALIA) AND POSEIDON NICKEL LIMITED – EXAMPLE OF THE RISKY STOCK EXCHANGE GAME ON THE NICKEL DEPOSIT

Poseidon bubble, stock exchange, economy, mining, mineral exploration, nickel, Australia, Windarra

The article aims to briefly introduce the history of the Windarra deposit and the Poseidon Nickel Limited enterprise. Nickel deposit in Windarra became the subject of one of the most famous economic bubble called the Poseidon bubble. The described story shows the risky character of the mining and exploration investment and the changeable state of deposits.